

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Türr István síremlékének felavatása a kerepesi temetőben*

Forrás:

Magyarország

Bp.

1924. 8. 12.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Türr István

Idő

"1924"

Személy

Türr István síremlékének felavatása a kerepesi temetőben

— A Magyarország tudósítójától —

Tegnap délelőtt a kerepesi temető olyan bensőséges és külső formában is impozáns ünnepségnek volt a színhelye, amilyen csak a szabadsághősök sírjai fölött tudja megnyitni a kegyelet és a magabizáltság virágait. Csonkamagyarország megtépett és a trianoni békeszerződés rabláncaira vert népe áldozott Türr István emlékének, aki a magyar szabadság egyik legnagyobb hőse és a népek szabadságának egyik legönzetlenebb rajongója volt s aki sem Kossuth seregében, sem Garibaldi oldalán nem álmolta egykoron, hogy sírja fölött olyan nemzet fogja megünnepelni születésének 100 esztendő évfordulóját, amelyet éppen a nemzetek szabadsága nevében vert rabláncra a győzelmes nyugat. És különös jelentőséget ad ennek az ünnepnek az a körülmény, hogy Türr Istvánnak, a magyar szabadsághősnek és a népek szabadsága rajongó apostolának a sírjánál — ha mindjárt egy velünk rokonszenvező ország képviselőjében is, de — a »győzelmes« nyugat is megjelent. Ott láttuk az olasz nemzet képviselőjében Durini di Monza Ercole gróf királyi követet, Vinci gróf olasz követségi ügyvivőt és az egész olasz követség társaságában, akikhez Pignatelli di Monte Calvo herceg is csatlakozott.

A magyar kormányt Nelky Jenő dr. külügyminiszteri követségi tanácsos képviselte, míg az egész ünnep közönség szinte megdöbbenésére úgy gyengén képviselt kormányt szemben a főváros részéről Stpöcz Jenő polgármester,

Folkusházy Lajos alpolgármester és Gárdonyi Albert főlevéltáros jelentek meg a sírnál. Ott láttuk még a honvédelmi miniszter képviseletében Kovács Aladár tábornokot, a kultuszminiszter képviseletében Walter titkárt, továbbá Janki Kocsárd altábornagyot, vívő utódait Kovács Béla ezredet, Bartha Olivér tüzérezredet, Illésy Ferenc huszárezredet, Péntek Zoltán alezredet, Czizler Emil csendőrezredet és a nemzeti hadsereg számos magasrangú tisztjét. A Pázmány Péter tudományegyetem és a Magyar Tudományos Akadémia képviseletében Szinnyey József, a Közgazdasági Egyetem képviseletében pedig Szabó Zoltán dr. jelent meg. A sír körül helyetfoglaló előkelőségek között ott álltak Léway József báró államtitkár, Koszó József belügyi államtitkár, Hoitsy Pál, az Otthon Irók és Hírlapírók Köre elnöke, Feszt Aladár, Gonda Béla, Santelli lovag, Kriegels Au Mella, Türr tábornok unokahuga, özvegy Sugár Gyuláné, született Bevilacqua grófnő, özvegy Jeszenszky Manóné és Türr István szülővárosának, Baja városnak küldöttsége, élén Koller Dezső tanácsossal, Fehér Lőrinc dr.-ral és Szentgyörgyi Antallal.

Az olasz királyi követ pontosan délelőtt 11 órakor érkezett az ünnepség színhelyére, rögtön utána felzengett a Szózat, amelyet a magyar királyi első honvédegyaloezred zenekara játszott. Utána Folkusházy helyettes polgármester mondott ünnepi beszédet, amelyben Türr István eszdelatos pályafutását változta és a hős tábornok legendás alakjáról szólva, érintette az olasz-magyar barátságot, amelyre a magyar nemzet méltósággal és büszkeséggel tekint. Be-

széde végén köszönetet mondott a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének, mely mindenkor honleányi kegyelettel gondozta a nagy halott pihenőhelyét, amelyet eddig csak egyszerű fakereszt díszített s amelynek helyébe most a főváros méltó emléket emelt.

Amikor a székesfőváros közoruját leteszem a dicsőséges nagy halott sírjára — fejezte be szavait Folkusházy polgármester, — mélyeséges hódolattal hajtom meg Budapest főváros közönsége hálájának és szeretetének zászlaját Türr István emléke előtt és őszinte szívvel kérem Budapest magyar polgárságát, tanítsa meg az elővendő viharokra nevelődő új magyar nemzedéket arra az örök igazságra, hogy csak az a nemzet méltó az életre, amely nagyjait meg tudja becsülni.

Folkusházy beszéde után Durini di Monza Encore olasz királyi követ lépett a sírhoz és felolvasta Mussolini olasz miniszterelnök hozzá intézett következő táviratát:

»Kérem tolmácsolja a magyar kormánynak az olasz nemzetnek meghatottan megnyilvánuló háláját Türr István nemes alakja iránt, aki nagylelkűen áldozta a garibaldista ügynek sok év munkáját, kardját és vérért. Mussolini.«

Utána az olasz követ az olasz hadügyminiszter táviratát is felolvasta, amely így szól:

»A magyar hazafi emlékének, aki előbb önként felajánlotta a garibaldista seregben kardját a függetlenségéért küzdő Olaszországnak, majd a királyi hadseregben küzdött és a nagy királyi hadvezérként volt — küldöm Ön által az olasz had-

sereg hálás megemlékezését. Di Giorgio.«

A lelkesen megéljenzett táviratok felolvasása után Durini gróf elmondta ünnepi beszédét.

— A legmélyebb meghatottsággal fogok hozzá ahhoz, — kezdte szavait — amit szimboliztikusan fogok fel: egy nagy halott megkoszorúzásához. Babér- és tölgyfakoszorúval szeretném ezt teljesíteni, nem pedig azokkal a virágokkal, amelyeket a barátok és tisztelők szoktak az elhunytjaik sírjára helyezni. Büszkének és megtiszteltnek érzem magam, hogy jó csillagom ma megengedte nekem, hogy ezen a kegyeletes ünnepi szertartáson résztvegyek, mint uralkodómnak, az összes olasz erők és morális kvalitások értékmérőjének és előmozdítójának a képviselője és képviselője az olasz kormánynak és a nemes nagylelkű olasz népnek, amely lelkesedik az erősek erényeiért és emlékeiért azoknak a nagyoknak, akiknek az olasz egység megalkotásában részük volt. Az én meghatódottságom ma még különösen is nagyobb. Ha szabad egy nyilvános funkcióban családi emlékeimre kitérnem, az olasz nemzeti felkelés hajnalán történt a milánói 1848-iki március havának 5. napján, amikor nagyatyám irányító és lelkesítő szerepe megihlette a fiatal Türr István szabadságszomjas lelkét és arra készítette, hogy már akkor kardját és szellemét a függetlenség szolgálatába állítsa. Nem fogom most elősorolni a kiváló férfi dicsőséges tetteit, hiszen azokat jobban ismerik a magyarok, de ahe-lyett elmondhatom, hogy Türr István az olasz nép előtt még ma is legendás alak, akit az olasz nép a felszabadító szabadságharc legnagyobb hőseinek ismer. A nagy katonának, a nagy politikusnak, a jó diplomatának, Garibaldi és a nagy király I. Viktor Emánuel barátjának, az olasz-magyar barátság propagálójának emléke Olaszországban él és örökké élni fog.

Durini gróf szavait a közönség meghatott éljenzéssel fogadta és míg az olasz követ koszoruját a sirra helyezte, sokak szemében könny csillogott.

Gerevich Tibor, a római magyar történelmi muzeum igazgatója és Baja város küldöttségének szónoka, *Fehér* Lőrinc dr. szavai után a katonazenekar kürtjein felzendült az olasz himnusz, mely alatt az ünnepségen megjelent faszcisták kinyújtott karral tisztelegtek, majd a magyar himnusz hangjai mellett az ünnepség véget ért.

Itt említjük meg, hogy az ünnepség után özvegy *Jeszzenszky* Manóné, született *Náday* Ilonka *Markó* Miklós hírlapíró útján arról értesítette a bajai küldöttséget, hogy át szeretné nekik adni *Türr István* arannyal gazdagon kihimzett *Garibaldi-övét*, amelyet a hős tábornok *Garibalditól* kapott és az olasz szabadságharc alatt viselt. Ezt a történelmi nevezetességű övet *Türr István* még a 90-es évek végén özv. *Jeszzenszky* Manóné édesanyjának, az akkor ünnepelt operaezenekesnőnek, *Náday* Ferencnének ajándékozta s így került *Jeszzenszky* néhez, ahonnan most a lelkes honleány áldozatkészségéből legmértőbb helyére, a bajai *Türr-muzeumba* kerül.